

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Liberci rozhodl soudkyní JUDr. Zdeňkou Doležalovou ve věci žalobkyň 1. **Jany H** nar. [redacted] bytem [redacted] 2. **Marie K** nar. [redacted] bytem [redacted] obou zast. JUDr. Vladimírem Skrétou, advokátem se sídlem U Soudu 363/10, Liberec II, proti žalovaným 1. **Miroslavu S** nar. [redacted] bytem [redacted] a 2. **Evě S** nar. [redacted] bytem [redacted] oběma zast. JUDr. Martou Ježdíkovou, advokátkou se sídlem Valdštejnská 381/6, Liberec II, **o určení neplatnosti darovací smlouvy t a k t o :**

I.

Žaloba, aby bylo určeno, že darovací smlouva uzavřená dne 14.8.2003 mezi dárkyní Marií S, r.č. [redacted] a obdarovanou Evou S, r.č. [redacted] kterou byl darován spoluvlastnický podíl ve výši jedné poloviny na domu čp. 16 a st.pč. 222 o výměře 258 m², st.pč. 223 – zastavěná plocha a nádvoří o výměře 1.149 m², p.č. 1.294 o výměře 902 m² a p.č. 1.295 o výměře 1268 m², nemovitostí zapsaných na LV č. 38 pro katastrální území Dětrichov u Frýdlantu, obec Dětrichov, okres Liberec u Katastrálního úřadu pro Liberecký kraj, Katastrální pracoviště Frýdlant, je neplatná, s e z a m í t á .

II.

Žalobkyně jsou povinny nahradit žalovaným společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 32.684,52 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku na účet JUDr. Marty Ježdíkové.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se domáhaly určení neplatnosti darovací smlouvy uzavřené dne 14.8.2003 mezi jejich matkou Marií S a žalovanou Evou S. Předmětem této smlouvy bylo

darování spoluvlastnického podílu ve výši jedné poloviny na domu čp. 16 a st.p.č. 222 o výměře 258 m², st.p.č. 223 o výměře 1.149 m², p.č. 1.294 o výměře 902 m² a p.č. 1.295 o výměře 1268 m², nemovitostí zapsaných na LV č. 38 pro katastrální území Dětřichov u Frýdlantu, obec Dětřichov, okres Liberec u Katastrálního úřadu pro Liberecký kraj, Katastrální pracoviště Frýdlant. Svůj návrh odůvodnily tím, že dárkyně Marie S. [redacted] v době, kdy uzavírala darovací smlouvu, byla vážně nemocná a neměla způsobilost učinit v rozhodné době takovýto právní úkon. Přednesly, že Marie S. [redacted] dne 25.5.2004 zemřela. Žalobu proti žalovanému odůvodnily tím, že je jejich bratrem, tedy rovněž dědicem a v dědickém řízení tuto darovací smlouvu předložil s tím, že jsou touto smlouvou vázáni a povinni strpět vklad vlastnického práva pro žalovanou.

Rozsudkem ze dne 8.4.2010 soud žalobu zamítl s odůvodněním, že žalovaná byla v době, kdy byla darovací smlouva uzavírána, duševně nemocná, ale při uzavření darovací smlouvy byla orientovaná, komunikovala a jednala ve světlém okamžiku. Smlouvu proto hodnotil jako platnou.

K odvolání žalovaných krajský soud usnesením ze dne 10.2.2011 č. j. 35 Co 283/2010-163 rozsudek zrušil s tím, že ze znaleckých posudků MUDr. Jaroslava Tržického ml. ze dne 8.6.2007, Prof. MUDr. Miroslava Zapletálka, Dr.Sc ze dne 23.6.2008 a revizního znaleckého posudku znaleckého ústavu Psychiatrického centra, Praha vyplývá, že zemřelá Marie S. [redacted] trpěla smíšenou demencí, programující demencí Alzheimerova typu v kombinaci s vaskulární demencí, která do ledna 2003 postupovala plíživě a pak se progresivně zhoršovala. Krajský soud uložil soudu prvního stupně, aby s ohledem na to, že zemřelá Marie S. [redacted] sice trpěla demencí, ale nebyla zbavena ani omezena ve způsobilosti k právním úkonům soudním rozhodnutím, doplnil dokazování o posouzení, zda se u ní v době uzavření smlouvy vyskytovaly světlé okamžiky, kdy by po přechodnou dobu měla obnovenu schopnost posoudit následky darovací smlouvy a schopnost ovládnout své jednání.

Soud podle pokynu krajského soudu znovu vyslechl MUDr. Lucii Bankovskou Motlovou, Ph.D., zástupkyni Psychiatrického centra Praha k míře pravděpodobnosti výskytu lucidních okamžiků u Marie S. [redacted]. Z její výpovědi soud zjistil, že je pravděpodobnost, že se světlý okamžik vyskytl. Marie S. [redacted] podle dokumentace vypsané v posudku 18.8.2003, odpovídala ze dvou třetin přiléhavě na otázky lékařů, byla natolik komponovaná, aby odpovídala a konala ze dvou třetin přiléhavě. Dvě třetiny jsou takový rozsah, kdy mohla učinit akt podpisu darovací smlouvy tomu, koho mohla obdarovat. Považuje za pravděpodobnější, že tzv. světlý okamžik při uzavírání smlouvy měla, rovněž podpis na smlouvě považuje za adekvátní věku dárkyně. Také výpovědi svědků hodnotila jako výpovědi s vypovídací hodnotou.

Tak jak již uvedl soud v rozhodnutí ze dne 8.4.2010 podle § 80 písm. c) o.s.ř. lze žalobou uplatnit, aby bylo rozhodnuto o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není, je-li na tom naléhavý právní zájem. Soud se zabýval otázkou, zda mají žalobkyně naléhavý právní zájem na určení neplatnosti darovací smlouvy a dospěl k závěru, že je mimo pochybnost, že žalobkyně mají naléhavý právní zájem mají.

Soud se dále zabýval otázkou, zda je žalovaný v této věci pasivně legitimován. Z důvodů uvedených v citovaném rozsudku, dospěl k závěru, že žalovaný je ve věci pasivně legitimován.

Jak bylo dále v rozsudku uvedeno, soud provedl důkaz darovací smlouvou ze dne 14.8.2003 uzavřenou mezi Marií S. [redacted] a žalovanou, ze které zjistil, že dárkyně Marie S. [redacted] darovala žalované shora popsané nemovitosti v rozsahu jedné poloviny. V článku III smlouvy je konstatováno, že těžce zdravotně postižená dárkyně touto smlouvou chce vyjádřit poděkování žalované, tj. své snaše, za dlouholetou a trpělivou péči a starost. Smlouva byla

sepsána advokátem JUDr. Jiřím Zlatníkem. Byl sepsán i návrh na zahájení řízení o povolení vkladu, podle vyjádření účastníků, však nebyl podán. Z výpisu z katastru nemovitostí bylo dále zjištěno, spoluvlastníkem nemovitostí v rozsahu druhé poloviny je žalovaný Miroslav S██████. Žalobkyně dále předložily lékařskou zprávu MUDr. Z. O██████ ze dne 17.9.2004, ze které bylo zjištěno, že Marie S██████ byla hospitalizována na interně v nemocnici Frýdlant pro cévní mozkovou příhodu od 14.4.2003 do 17.4.2003. Od té doby byla sledována pro pokročilou mozkovou aterosklerosu s demencí. Posouzením zdravotního stavu Marie S██████ se v průběhu řízení zabývali dva znalci a znalecký ústav Psychiatrické centrum Praha. Znalec MUDr. Jaroslav Tržický, ml. ve svém znaleckém posudku učinil závěr, že Marie S██████ ke konci života trpěla pokročilým kornatěním cév, především mozkových, nebyla schopna se postarat o sebe ani v základních úkonech, byla odkázána na péči druhé osoby. Z psychiatrického hlediska nebyla dne 14.8.2003 v důsledku pokročilé demence schopna plnohodnotně posoudit důsledky svého jednání. Další ustanovený znalec Prof. MUDr. Miroslav Zapletálek učinil obdobný závěr, že Marie S██████ trpěla závažnou psychickou poruchou, pro kterou nebyla schopna plně hodnotit darovací smlouvu, pro rozvinutou demenci – povšechnou arteriosklerosu. Znalecký posudek Psychiatrického centra Praha hodnotí zdravotní stav Marie S██████ jako smíšenou demenci, tj. demenci Alzheimerova typu v kombinaci s vaskulární demencí. Z dokumentace lze soudit, že až do ledna 2003 postupovala demence plíživě, pak se progresivně zhoršovala, přičemž se teoreticky mohly krátkodobě vyskytovat lucidní intervaly, tj. stavy krátkodobého prozření. I podle závěru tohoto znaleckého ústavu lze předpokládat, že nebyla schopna hodnotit darovací smlouvu plně.

K možnosti tzv. lucidních intervalů vyslechl soud MUDr. Lucii Bankovskou Motlovou, Ph.D., která se podílela na zpracování znaleckého posudku Psychiatrického centra Praha. Z výpovědi bylo zjištěno, že se všechny znalecké posudky shodly na tom, že se u Marie S██████ jednalo o demenci. Pokud jde o schopnost plnohodnotného posouzení dopadu svého jednání, nelze činit jednoznačný závěr, už proto, že bylo vycházeno pouze ze zdravotnické dokumentace. Nebylo možno Marii S██████ pro úmrtí vyšetřit, pitva nebyla provedena. Podle názoru znalkyně nelze učinit závěr o tom, zda Marie S██████ splňovala podmínky pro omezení nebo zbavení způsobilosti. Pokud jde o darování poloviny domu, někomu, kdo o ni pečoval, mohla tento úkon v nějakém lucidním momentu učinit, demence nebyla tak pokročilá, aby se takový interval nemohl vyskytnout.

Podle § 38 odst. 2 o.z. je neplatný právní úkon osoby, jednající v duševní poruše, která ji činí k tomuto právnímu úkonu neschopnou. Byl-li postižený duševní poruchou zbaven či omezen ve způsobilosti k právním úkonům soudním výrokem, nejsou tzv. světlé okamžiky právně relevantní. Tzv. světlé okamžiky mohou proto hrát podle okolností konkrétního případu při jejich průkazu úlohu pouze tam, kde je sice někdo postižen duševní poruchou, avšak k soudnímu výroku o zbavení či o omezení jeho způsobilosti k právním úkonům nedošlo. Jednala-li takováto osoba prokazatelně v tzv. světlém okamžiku (povinnost tvrzení, důkazní povinnost, unesení břemene tvrzení a důkazního břemene spočívá na ní), bude jí učiněný právní úkon platný. Soud se proto zabýval okolnostmi, za jakých uzavírala Marie S██████ darovací smlouvu. Mezi účastníky bylo nesporné, že o Marii S██████ pečovala žalovaná. Soud vyslechl řadu svědků a zjistil z výpovědi MUDr. Karola O██████, primáře nemocnice Frýdlant, že Marie S██████ byla opakovaně hospitalizována na interním oddělení. V srpnu 2003 byla přijata pro horečnaté onemocnění, její psychický stav byl sice o něco horší, než při hospitalizaci v lednu 2003, ale byla orientovaná a běžně komunikovala. Svědkyně Milada V██████ sousedka, vypověděla, že se s Marií S██████ navštěvovaly, běžně spolu komunikovaly. Rovněž svědkyně Stanislava H██████ vypověděla, že se s paní S██████

navštěvovaly, podle jejího názoru se chovala zcela normálně, orientovala se. Byla sice nemocná, ale nepůsobila na ni zmateně.

Miloš K., bratr Marie S. vypověděl, že se se sestrou stýkal třikrát až čtyřikrát do roka. Ví, že měla zdravotní potíže, běžně však spolu hovořili, mluvila o tom, že dům daruje tomu, kdo se o ni stará, což byla zejména žalovaná. Svědek JUDr. Václav Č. vypověděl, že žalovaní jsou jeho přátelé, poznali se v souvislosti s mysliveckou činností, za kterou jezdil do Dětřichova a u žalovaných byl ubytován. Poznal tak i paní S. se kterou hovořil i v červenci 2003. Pamatuje si, že spolu mluvili mimo jiné o knihách, rozhovor mu připadal normální, věcný. Jednali spolu také o svědkově nabídce na výměnu oken, což paní S. odmítala s tím, že to jednou bude žalovaných. Hovořili spolu i začátkem srpna 2003, kdy začínala lovecká sezona jelení zvěře, jednalo se o zcela běžný rozhovor. K věci byl vyslechnut dále Miroslav P. který vypověděl, že měl v Dětřichově prodejnu, kam chodila i paní S. Běžně se potkávali, občas ji vezl domů. Hovořili spolu o tom, že by se chtěla odměnit snaše, která o ni pečuje, mluvila o darování domu. Nabídl jí proto zprostředkování pomoci u JUDr. Zlatníka, domluvil se se žalovaným, zavedl ho k němu a požádal o přípravu darovací smlouvy. Asi za 14 dní tam zavezl i paní S. JUDr. Zlatník připravenou smlouvu přečetl, ptal se paní S. zda všemu rozumí. Ví, že jí dal i smlouvu k nahlédnutí, že ji četla, na něco se ptala a smlouvu podepsala. Její chování mu připadalo normální. V podstatě shodně o této návštěvě a podpisu darovací smlouvy vypovídal i žalovaný Miroslav S. Pouze žalobkyně Marie K. vypovídala odlišně v tom smyslu, že Marie S. v době, kdy byla uzavřena darovací smlouva, již nebyla psychicky v pořádku a nebyla orientovaná. Podle jejího názoru žalovaní využili jejího špatného zdravotního stavu.

Po zvážení všech provedených důkazů včetně opětovného výsledku MUDr. Lucie Bankovské Motlové, Ph.D. dospěl soud k závěru, že darovací smlouva byla mezi Marií S. a žalovanou uzavřena platně. Je sice pravda, že Marie S. byla duševně nemocná, ale prakticky všichni slyšení svědci se shodli na tom, že v době, kdy byla smlouva uzavírána, byla orientovaná, komunikovala. Výpovědi hodnotí soud jako zcela věrohodné, jde o svědky, u kterých lze mít za to, že na věci nemají žádný zájem a tudíž ani důvod vypovídat nepravdu. Tzv. světlé okamžiky označila i zástupkyně znaleckého ústavu jako pravděpodobnější. Ze žádného znaleckého posudku také nevyplývá, že by Marie S. nebyla **zcela** schopna hodnotit dosah svého chování. Soud dospěl k závěru, že žalovaní neprokázali, že v době, kdy zemřelá Marie S. uzavírala darovací smlouvu, nebyla schopna posoudit dosah svého jednání a své jednání ovládat a proto je její právní úkon platný. Soud nepovažoval za nutné, doplnit dokazování dalším znaleckým posudkem, v pořadí již čtvrtým, jak navrhovaly žalobkyně, neboť podle názoru soudu výpovědi MUDr. Lucie Bankovské Motlové, Ph.D. nejsou v rozporu, pouze se doplňují. Z uvedených důvodů byla proto žaloba v plném rozsahu zamítnuta.

Žalovaní, kteří měli ve věci úspěch, mají podle § 142 odst. 1 o.s.ř. nárok na náhradu nákladů řízení. Ty tvoří za prvního řízení před soudem prvního stupně odměna advokáta podle § 8 vyhl. MS č. 484/2000 Sb. 9.000,- Kč, zvýšená podle § 19a téže vyhlášky o 30 % za zastupování více osob, tj. o částku 2.700,- Kč, úhrnem 11.700,- Kč, dále 5x režijní paušál po 300,- Kč (převzetí zastoupení, účast u jednání 10.10.2005, 21.11.2005, 14.1.2008 a 29.3.2010), celkem 13.200,- Kč. Za odvolací řízení mají žalobkyně nárok na náhradu odměny advokáta ve stejné výši, ale snížené o 50 % podle § 18 odst. 1 vyhlášky č. 484/2000 Sb., neboť byl v odvolacím řízení učiněn jeden úkon (vyjádření k odvolání) tj. částku 5.850,- Kč, a 1x režijní paušál ve výši 300,- Kč za uvedené vyjádření, celkem 6.150,- Kč.

Za další řízení před soudem prvního stupně pak náleží žalobkyním náhrada za odměnu advokáta ve výši 11.700,- Kč, 1 x režijní paušál ve výši 300,- Kč za účast u výslechu MUDr. Lucie Bankovské Motlové, Ph.D. dne 14.9.2011 před Obvodním soudem pro Prahu 8 a jízdné 1.334,52 Kč. Jízdné podle § 1 písm. b) a § 4 písm. c) vyhl. č. 377/2010 Sb. představuje základní náhradu ve výši 3,70 Kč za 1 km, tj. za 200 km cesty z Liberce do Prahy a zpět, tj. 740,- Kč, dále pak náhradu za spotřebu pohonných hmot při průměrné 33,40 Kč u benzínu automobilového 98 oktanů a spotřebě 8,9 litrů na 100 km, tj. za 200 km a spotřebu 17,8 l celkem 594,92 Kč.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení, písemně dvojmo, prostřednictvím podepsaného soudu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem – pobočce v Liberci.

Při nesplnění uložených povinností je možno navrhnout soudní výkon rozhodnutí.

V Liberci dne 7. listopadu 2011

Za správnost vyhotovení :
Lucie Marxová

JUDr. Zdeňka Doležalová, v. r.
soudkyně